

Historisk fra bunnen

T · P A C K A R D

Medlemsblad for Norsk Dykkehistorisk Forening

Årgang 4 nr. 1

Mars 2014

Russisk reclaimhjelme fotografert i det polske dykkemuseet i Warszawa. Foto BWK

Det er en stund siden du fikk et medlemsbrev etter det nordiske møtet i Bergen i juni. Høsten har vært rolig. Sekretæren var på Historical Diving Society sin årlige konferanse i november med fire meget interessante foredrag. Et om kapteinen på en av miniubåtene som satte «Tirpitz» ut av drift. Et foredrag om utviklingen av dyk-

Polsk dykkemuseum i Warszawa.

Stowarzyszenie Milosnikow Historii Nurkowania er vår søsterforening i Polen. De samarbeidet tett med the Museum of Diving (Muzeum Nurkowania) i Warszawa. <http://www.muzeumnurkowania.pl/> Her er all informasjon på polsk, men bilder forteller sitt. En annen side [http://](http://www.warsawtour.pl/en/tourist-attractions/diving-museum-muzeum-nurkowania-2725.html)

www.warsawtour.pl/en/tourist-attractions/diving-museum-muzeum-nurkowania-2725.html har informasjon på engelsk. Etter å ha besøkt museet som spesialiserer seg på utstyr brukt i Polen før kommunismens fall og truffet museets entusiastiske be-

Nytt fra foreningen

kerutstyr hos Dräger, et om italienske utstyrsliverandører og et om Løytnant Crabb siste dykk.

Formannen holdt foredrag, på det som redaktøren kaller «Lutefisken» dykkekonferanse, om sin utstyrssamling og hvordan han stadig utvider denne med nyinnkjøp. Foreningen var og litt involvert i gaven som ble gitt til den første norske nordsjødykkeren Idar Johnsen på NUIs dykkekonferanse i november i fjor.

Nå står generalforsamlingen for døren torsdag 20. mars i Bergen. Her har vi sendt ut

innkalling til alle som vi hvor vi har e-postadresser.

~~For å repetere. Møtet blir på Damsgårdstuen Spiseri og selve generalforsamlingen starter kl. 18.14, men før det blir det raspeballspising og et kort foredrag om dykkingen i Bergen på slutten av 1800tallet.~~

Sakspapirene sendes ut tidlig neste uke.

Vi planlegger en dykkehistorisk tur til høsten. Den blir i tilfelle til Slovenia og Italia for å besøke dykkehistoriske samlinger. Meld din interesse nå. Mye planlegging kreves og det er liten vits i det hvis ingen vil være med.

Dykkehistoriske møter i 2014:

- GENERALFORSAMLING I VÅR FORENING, BERGEN 20. MARS
- INTERNASJONALT NORDISK MØTE I KØBENHAVN 2.—4. MAL
- TYSK MØTE I NEUSTADT 21. OG 22. JUNI
- HISTORICAL DIVING SOCIETY CONFERENCE, POOLE, 22. OKTOBER
- "LUTEFISKEN" DYKKEKONFERANSE, OSLO 28. NOVEMBER

I dette nummeret:

NYTT FRA FORENINGEN	1
POLSK DYKKEMUSEUM I WARSAWA	1
TO DYKKEHISTORISKE AVISARTIKLER 1860TALLET	3-4
INTERNATIONAL HISTORICAL DIVING EVENT,	4

styrer Karina Kowalska vil jeg anbefale et besøk, men gi beskjed på forhånd. Museet har begrenset åpningstid. I tillegg til museet er selve byen og verd et besøk. Vi var der sammen med medlemmer av den britiske dykkehistoriske foreningen.

Fra John Haugestad har vi mottatt to avisutklipp om tidlig dykking i Norge.

John har skrevet av artikkelen som opprinnelig var skrevet med gotisk skrift.

(Grimstad Adr.) Fra Høvaag Sogn er os velvillig tilstillet følgende Meddelelse, dateret 14de August 1861:

«Engelske Dykkere ere fortiden sysselsatte her i Sognet med Optagelse af Sager, der i en Rekke Aar har ligget paa Havets Bund. For noget over 12 Aar siden forliste nemlig udenfor Tronderøen her i Sognet svensk Skonnert Johan August, kommende fra Trondhjem, lastet med Kobber m. v. , og sank paa en betydelig Dybde. Flere forgjæves Forsøg bleve gjorte til Fartøiets Optagelse, og det blev derefter med Ladning solgt til et Handelshus i Christianssand for noget over 600 Spd (Spesiedaler). Flere Aar hengik uden at dermed foretoges videre og mange ansaa Kapitalen som tabt. Imidlertid kom her for omtrent 6 Aar siden en engelsk Kutter og ble vel fortøiet over det Sted hvor Fartøiet antoges at ligge, og for første Gang saaes da her en Mand, velbevaret mot Væde, forsynet med en just ikke smuk Hjelm og bevæpnet med en Dolk i Beltet og et Jernspir i Haanden, til Manges Forundring at stige ned paa Havbunden i en Dybde af 22 Favne. Der arbeidedes da en Tid af Sommeren og optoges ikke ubetydeligt af Kobber og nogle Fustager angivelig Kromgult, ligesom Fartøiets eller Vragets Dæk med Krudt sprængtes; men da Tørfisken ei var tilstrækkelig bortraadnet, maatte det videre Arbeide udsættes.

Isommer er atter samme Fartøi kommet paa Stedet, og her syselsættes nu 2 Dykkere og omtrent $\frac{1}{2}$ Snes andre Arbeidere. Uagtet Fisken, hvoraf en del af Ladningen bestod, endnu skal være til hinder, skal Udbyttet være tilfreds-stillende og der skal endog paa enkelt Dag være optaget omtrent 50 Kobber-plader, og at disse maa være verdifulde synes at fremgaa deraf, at Første-Dykker, en Dag da der kun optoges 5 Plader, erklærede han – uagtet han for sit Arbeide og alle Udgifter kun skal have Andel med Eieren i Udbyttet – var vel tilfreds med Dagens Fortjeneste, hvilket vist Enhver maa ønske ham at være paa hans Vandring dernede, hvor en eneste Feil ved Apparaterne eller et Øiebliks Ophold med Luftpumpen vil kunne foraarsage hans pludselige Endeligt. Ønskeligt var det ogsaa om den paa Havets Bund i saamange Aar henlagte Kapital maatte give Eieren gode Renter, hvilket vil give andre lyst til lignende Kjøb, hvortil nok undertiden gives Anledning langs Norges Kyst.

En utfyllende kommentar. I boken *The Infernal Diver* (s. 252) av John Bevan omtales den første dykkingen. September 1855.: « That same month, George Hall, one of John Deane's protégés and famed for his work on *Royal George* for Colonel Pasley, carried out a very deep and successful salvage operation at Christian Sand. Working from his diving smack the *Nancy* he went down to the considerable depth of 140 feet on to the wreck of the galiot *Johan Auguste* which had been lost in

1849. He was able to recover eleven tons of copper. During the previous two summers, Danish divers had tried unsuccessfully to recover the cargo.”

Dykkingen i 1861 omtales ikke.

Christiania Adresseblad

Mandag den 20de August 1860

I Wennersborgs Tidning (Utgitt i Sverige) fortælles den 6te August følgende:

Tvende dykkere marscherede i sin Dykkerklædning over Sundet sidstleden Fredag. Samme dag saa man ikke alene det danske Flag vaie paa de to danske Dykkerfartøier, men ogsaa på den fra Søbunden opptagne Chapman, alle tre liggende i den søndre Ende af Havnegaden. Saavel i denne Gade som paa Dragveien ligeoverfor havde samlet sig et stort Antal Mennesker for at se paa Vandspadserturen, som var foranstaltet af Dykkerchefen. Efter en kort stund saa man tvende Dykkere nedstige fra hver sin Baad i Sundet og af Luftstrømmen i Vandet mærkede man, at de satte kursen tvers over Sundet. Det varede kun nogle Minutter inden de ved Siden af hinanden kom stigende op paa Kanalbanken, bærende med sig hvert sit større Stykke nedsunket Træ, som de under Vandringen havde taget med sig op fra Bunden. Derefter gik de atter ned og kom op igjen for anden Gang ved Kanalbanken, hilsende Tilskuerne, hvorpaa de gik tilbage til Baadene. Siden affyrede Kaptein Andersen et Skud paa 12 (trolig pund) Krudt nedlagt i en Lerkrukke, som sattes paa Bunden midt i Sundet; Skudet antændtes ved et galvanisk Batteri paa en af Kutterne. Virkningen deraf var ganske egen. Kun et dumpet Knald hørtes, der dog mærkedes som en Jordrystelse paa Kanalbanken, og Vandet fossede op et Par Alen midt over Skudet. Det hele viste sig som et interessant Syn, der her ikke før er seet.

EUROPEAN HISTORICAL DIVING EVENT COPENHAGEN 2014

Vi gjengir invitasjonen på dansk.

Dykkehistorisk Selskab indbyder herved til EUROPEAN HISTORICAL DIVING EVENT 2014.

Eventen finder sted den 2. - 4. maj 2014 på Søværnets Center for Dykning, som har været så venlig at stille område og faciliteter til rådighed.

Foreløbigt program: Fredag den 2. maj:

1500-1700 Ankomst og registrering ved Københavns Marineforening, Nyholm

1730 Diver's Walk, hvor vi besøger et par dykkehistoriske lokaliteter i København

2000 Velkomstgrillparty ved Københavns Marineforening, Nyholm

Lørdag den 3. maj:

1000-1600 Dykning og frokost

1900 Middag i Københavns Marineforening

Søndag den 4. maj:

1000-1200 Besøg i samlingen ved Søværnets Center for Dykning

1200-1300 Frokost

1330 Besøg på udstillingen "På bunden af Øresund" på Dragør Museum

1530 Opbrud og hjemrejse

Programmet opdateres løbende, og et detaljeret program vil blive fremsendt til alle tilmeldte.

Se også www.dykkehistorisk.dk

Indkvartering

Deltagerne sørger selv for evt. indkvartering i København. Vi vil anbefale deltagere, der har behov for indkvartering i København i god tid at bestille værelse på Cabinn Metro. Cabinn ligger tæt ved en metro-station.

Tilmelding

Bindende tilmelding til sekretæren Finn Linnemann på e-mail: f.linnemann@webspeed.dk inden den 2. april 2014.

Ved tilmeldingen oplyses navn på deltagere og hvilket udstyr, der eventuelt medbringes til prøvedykning eller demonstration, og om tilmeldingen omfatter hele arrangementet eller kun dykning og frokost lørdag.

Kontaktperson

Alle kontakter ud over tilmeldinger sker til Eventmester Niels Sejr Oxenvad på e-mail: oxe@sniox.dk.

Betaling

Betaling for det samlede arrangement andrager DKK 700 og omfatter: Transport i forbindelse med Diver's Walk, grillparty fredag, middag lørdag, frokost lørdag og søndag og adgang til Dragør Museum. Drikkevarer, indkvartering og transport til og fra indkvartering er ikke inkluderet. Drikkevarer skal købes på stedet.

Betaling for de som kun ønsker at deltage i dykningerne og frokosten lørdag andrager DKK 50.

Alle tilmeldte medlemmer vil modtage et girokort, der skal betales forud for arrangementet.